

سال دوازدهم، شماره ۴۸، بهار ۱۳۹۲

خبرنامه

انجمن حشره‌شناسی ایران

سخنی با اعضای محترم

با سلام خدمت اعضای محترم انجمن حشره‌شناسی ایران، چهل و هشتمین شماره‌ی خبرنامه تقدیم می‌شود.

در این شماره نیز، مانند شماره‌های پیشین به اخبار انجمن، اخبار پژوهشی و اخباری از جامعه‌ی حشره‌شناسی ایران و جهان پرداخته شده است. بخش حشره‌شناسان ایران به شرح حال استاد ارجمند آقای دکتر رسولیان اختصاص داده شده و در بخش ملاحظاتی در انتشارات علمی، تارنمای "استادان علیه تقلب" معرفی شده است.

به پیشنهاد هیأت مدیره‌ی انجمن، از این پس مدیران یا مسئولین کلینیک‌های گیاه‌پزشکی کشور می‌توانند مسایل و مشکلات اجرایی خود را از طریق خبرنامه انجمن حشره‌شناسی ایران به اطلاع مسئولین اجرایی کشور برسانند. هم‌چنین مراکز و مؤسسات تحقیقاتی، گروه‌های گیاه‌پزشکی یا حشره‌شناسی، می‌توانند نسبت به معرفی خود از ابتدای شروع به کار، فعالیت‌ها، نیروهای علمی، موفقیت‌ها، انتشارات و ... در یک یا چند شماره از خبرنامه اقدام نمایند. از علاقه‌مندان دعوت می‌شود مطالب خود را به آدرس info@entsociran.ir ارسال نمایند.

با سپاس - دبیر خبرنامه

اخبار انجمن (معصومه مقدم، دبیر انجمن حشره‌شناسی

ایران)

قابل توجه دانشگاه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های مرتبط: به

اطلاع می‌رساند که آیین‌نامه‌ی عضویت حقوقی انجمن حشره‌شناسی ایران در تاریخ ۱۳۹۲/۲/۳ به تصویب هیأت مدیره‌ی انجمن رسیده است. این آیین‌نامه همراه با فرم

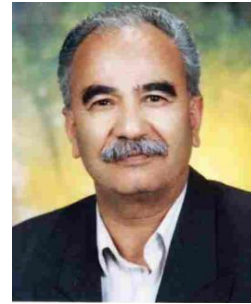
عضویت حقوقی در تارنمای انجمن در دسترس علاقه‌مندان می‌باشد.

اخبار پژوهشی

ساختار ژنتیکی و مدل پراکنش جغرافیایی زنجبرک ناقل جاروک لیموترش: بیماری جاروک لیموترش که توسط فیتوپلاسمای *Candidatus Phytoplasma aurantifolia* ایجاد می‌شود، عامل از بین رفتن درختان لیموترش در جنوب ایران، عمان و امارات متحده عربی است. عامل این بیماری توسط زنجبرک *Hishimonus phycitis* منتقل می‌شود. با بهره‌گیری از مدل‌سازی زیست‌خوان اکولوژیک و استفاده از ژن میتوکندریایی سیتوکروم اکسیداز و هشت مارکر ریزوماوارهای دی‌ان‌ای، واحد یک، برخی ویژگی‌های اقلیمی و ژنتیکی شش جمعیت این زنجبره از ایران و عمان بررسی شد. در بخش مطالعات ژنتیکی با ژن میتوکندریایی، اگرچه جمعیت عمان هاپلوتیپ خاص خود را داشت ولی تنوع ژنتیکی معنی‌داری با جمعیت‌های ایران مشاهده نشد. درحالی‌که مطالعه‌ی ریزوماوارها نشان داد که جمعیت‌های ایران و عمان در دو گروه کاملاً متمایز از هم قرار می‌گیرند. تجزیه‌ی واریانس مولکولی نشان از تنوع بالای درون جمعیت‌ها داشت. با انجام تست منتل (Mantel test) ارتباط معنی‌داری بین فاصله‌ی جغرافیایی و ژنتیکی جمعیت‌ها مشاهده نشد. بررسی مدل پراکنش جمعیت‌ها با استفاده از نرم‌افزار مکسنت (Maxent)، حکایت از مناسب بودن اقلیم‌های حاشیه‌ی دریای عمان در مقایسه با سایر مناطق پراکنش این زنجبرک در ایران دارد و نظریه‌ی ورود این ناقل از کشور عمان را تقویت می‌کند. نتایج این تحقیق در *Journal of Pest Science*, DOI 10.1007/s10340-012-0463-9 به چاپ رسیده است. (مهناز شعبانی، کورالی براتو، مهرشاد

زین العابدینی، علی مراد سرافرازی، محسن مردی، سپهر
مهاجری نراقی، حشمت‌اله رحیمیان، محمود شجاعی)

حشره‌شناسان ایران

دکتر غلامرضا رسولیان، در سال ۱۳۲۰ در روستای کسرینه، شهرستان کاشمر دیده به جهان گشود. وی تحصیلات ابتدایی و دبیرستان را به ترتیب در دبستان رفعت و دبیرستان کندی در کاشمر گذراند و در سال ۱۳۴۱ به تحصیل در رشته‌ی مهندسی کشاورزی و دفع آفات در دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تهران پرداخت. او در سال ۱۳۴۵ پس از کسب درجه‌ی کارشناسی مهندسی کشاورزی، در پروژه‌ی بین‌المللی طرح حبوبات، به عنوان کارشناس در دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تهران مشغول به کار شد که این همکاری تا ده سال بعد ادامه داشت. در عین حال یک سال بعد (سال ۱۳۴۶) به تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد گیاه‌پزشکی همان دانشگاه پرداخته و در سال ۱۳۴۹ موفق به دریافت دانش‌نامه‌ی این مقطع شد. وی در سال ۱۳۵۵ به عنوان عضو هیأت علمی (مربی) در گروه گیاه‌پزشکی دانشگاه تهران مشغول به فعالیت شده و در همان سال نیز به ادامه‌ی تحصیل در مقطع دکتری پرداخت و در سال ۱۳۶۴ از آن مقطع فارغ‌التحصیل شد. از آن تاریخ، ایشان مدارج استادیاری، دانشیاری و استادی را به ترتیب در سال‌های ۱۳۶۵، ۱۳۷۲ و ۱۳۸۳ دریافت نمودند. از جمله فعالیت‌های دکتر رسولیان، می‌توان به ریاست امور دانشجویان دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تهران (سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۷)، مدیریت گروه گیاه‌پزشکی دانشگاه تهران (سال‌های ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۳ و ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷) و همچنین ریاست کتابخانه‌ی مرکزی

دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تهران (سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۳) اشاره نمود.

رسولیان در طول سال‌های تحصیل و خدمت خود به مدت سه‌ماه در یک دوره‌ی نماتولوژی در کشور هندوستان و دو هفته نیز در یک دوره‌ی مدیریت تلفیقی آفات در کشور اندونزی شرکت نمود. او همچنین برای دو فرصت مطالعاتی عازم کشورهای آلمان و کانادا شد و همچنین به تدریس در دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در گروه گیاه‌پزشکی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، دانشگاه‌های سیستان و بلوچستان، گیلان و آزاد مهرشهر کرج پرداخت و در حال حاضر نیز عضو هیأت علمی تمام‌وقت دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلام‌شهر می‌باشد. راهنمایی بیش از ۴۵ پروژه‌ی کارشناسی، ۱۵ پایان‌نامه کارشناسی ارشد، ۹ رساله‌ی دکتری و مشاوره‌ی ۳۵ پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد، از دیگر فعالیت‌های آموزشی ایشان است.

فعالیت‌های علمی پژوهشی دکتر رسولیان شامل چاپ دو جلد کتاب حشره‌شناسی، انتشارات دانشگاه پیام نور، ترجمه و چاپ یک کتاب با عنوان دانش و فناوری مورد نیاز زنان روستایی-آفت و آفت‌کش‌ها، چاپ دو بولتن مربوط به مگس گیاهک‌خوار لوبیا و نماتد مولد غده. انتشارات دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تهران، ۲۷ مقاله علمی پژوهشی در مجلات معتبر علمی پژوهشی کشور، ۲۱ مقاله‌ی خارجی علمی پژوهشی در مجلات معتبر بین‌المللی، شرکت و ارائه ۱۱ مقاله علمی در کنگره‌های بین‌المللی حشره‌شناسی در کشورهای آلمان، کانادا، جمهوری خلق چین، ایتالیا، اندونزی، روسیه، بلژیک و آفریقای جنوبی، و بیش از ۲۱ مقاله علمی در همایش‌های داخلی و اجرای ۱۶ طرح تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف گیاه‌پزشکی می‌باشد.

دکتر رسولیان، به مدت ده‌سال به عنوان نماینده‌ی گروه گیاه‌پزشکی در سازمان سنجش و آموزش کشور و شرکت در طرح سوالات آزمون کارشناسی ارشد فعالیت نموده و اکنون نیز علاوه بر عضویت در انجمن حشره‌شناسی ایران، در هیأت‌های تحریریه‌ی فصلنامه کشاورزی دانشگاه آزاد اراک و مجله‌ی گیاه‌پزشکی کاربردی دانشگاه آزاد ورامین عضو هستند. از خداوند

بزرگ برای ایشان تندرستی کامل، شادکامی و توفیق فزاینده و عمری طولانی خواستاریم.

ملاحظات در انتشار مقالات

وبلاگ "استادان علیه تقلب" با آدرس <http://pap.blog.ir> با شعار "مبارزه با تخلف و تقلب علمی در دانشگاه‌ها" به همت تعدادی از استادان دانشگاه‌های کشور و با هدف مبارزه با تخلف و تقلب علمی در دانشگاه‌ها چه از سوی دانشجویان و چه از سوی اعضای هیأت علمی ایجاد شده است. بخش مقدمه این بلاگ آمده است: متأسفانه ما شاهد گسترش حرکت‌های غیر اخلاقی در فضای علمی کشور هستیم که با انگیزه‌هایی چون اخذ مدرک، پذیرش یا ارتقای مرتبه‌ی دانشگاهی صورت می‌گیرند. ما با هرگونه تقلب مخالفیم و سکوت در برابر آن‌ها هم جایز نمی‌دانیم. این وبلاگ قصد دارد ضمن بیان برخی موارد و روش‌های تقلب، آموزش دانشجویان و تلاش برای اشاعه‌ی اخلاق و آداب حرفه‌ای، مسئولان را وادار به نشان دادن واکنش جدی به مشکل تقلب و ریشه‌های آن نماید.

این وبلاگ شامل بخش‌هایی نظیر "استادان مؤسس" و "استادان یا پژوهشگران حامی" در سه بخش "حامیان داخلی"، "حامیان خارجی و دیگران" می‌باشد. از بخش‌های دیگر این وبلاگ، فهرست برخی مجلات کم‌اعتبار و پیوندهای مفید نظیر معرفی نرم افزارهای کشف مقالات تقلبی است که برای برخی رشته‌ها در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

کسانی که مایلند نامشان به‌عنوان یکی از حامیان ذکر شود، می‌توانند نام کامل و آدرس وبگاه خود را به آدرس ghodsi@sharif.edu ارسال نمایند. در صورت مشاهده‌ی هرگونه تخلف علمی نیز می‌توانید مراتب را همراه با مستندات به این وبلاگ ارسال نمایید. (علی‌مراد سرافرازی، مؤسسه‌ی تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور)

چند خبر

■ زنبور گال‌زای اکالیپتوس (آفت قرنطینه‌ی داخلی): زنبور گال‌زای اکالیپتوس *Leptocybe invasa* Fisher et la Salle اولین

بار در سال ۲۰۰۰ از کشورهای مجاور دریای مدیترانه، خاور میانه و شمال آفریقا از روی گونهِی *Eucalyptus camaldulensis* با خسارت قابل توجهی گزارش شد و در اندک زمانی بیش‌تر نقاط دنیا را فراگرفت. در عین حال این حشره چهارسال بعد توسط متخصصین استرالیایی توصیف و نام‌گذاری شد.

از ورود این حشره به ایران اطلاع دقیقی در دست نیست. در سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۲ سه نفر از همکاران حشره‌شناس به نام‌های حسامی، آل‌منصور و سید ابراهیمی تحقیقاتی روی این آفت انجام دادند و نتایج آن را در سال ۱۳۸۳ در نامه‌ی انجمن حشره‌شناسی ایران به چاپ رساندند که متأسفانه در آن مقاله اشاره‌ای به قرنطینه بودن این آفت نشد.

گونه‌های مختلف اکالیپتوس، به ویژه گونه‌ی نام‌برده شده که میزبان ترجیحی این زنبور می‌باشد، به دلیل رشد سریع، در فضای سبز شهری و جنگل‌کاری‌ها برای تولید کاغذ مقوا، روزنامه، چوب‌های ساختمانی، تغذیه‌ی دام و زنبورداری کاربردهای زیادی دارد و در حال حاضر مساحت وسیعی از غرب کشور در دشت‌های مهران و دهلران در استان ایلام زیر کشت این گونه می‌باشند. شایان ذکر است گونه‌های دیگر اکالیپتوس نیز از گزند این آفت مصون نبوده و مورد حمله قرار می‌گیرند. در هر صورت لازم است حتی‌المقدور از ورود این حشره به مناطق سالم جلوگیری به عمل آید. در حال حاضر، گذشته از شیراز منطقه‌ی بندر گز واقع در استان گلستان نیز به این آفت آلوده بوده و طبق اظهار همکار محترم آقای الازمی از سال ۱۳۸۹ در منطقه مشاهده شده است. در بازدیدی که در تاریخ هشتم بهمن‌ماه ۱۳۹۱ به اتفاق همکاران از منطقه داشتیم، ملاحظه شد که خسارت آفت روی شاخه‌ی انتهایی شدیدی بوده و گال‌های آفت روی برگ‌ها، رگ‌برگ‌ها و ساقه‌های غیر خشبی به‌وفور دیده می‌شوند. با عنایت به مطالب فوق، هنوز از وجود آفت در سایر مناطق کشور اطلاعی در دست نیست، لذا چنانچه همکاران حشره‌شناس از وجود آن اطلاع دارند، اعلام فرمایند تا محل‌های آلوده مشخص شده و بتوان اقدام‌های قرنطینه را در مورد آن‌ها عملی کرد و در ضمن به شدت توصیه می‌شود از دو محل اشاره شده، نهال به مناطق دیگر

انتقال داده نشود. (منصور عبایی، مؤسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور)

نشریات تازه رسیده به انجمن

Papéis Avulsos de Zoologia, Museu de Zoologia da Universidade de São Paulo, 2011(52):37, 2013 (53): 1-7.

Arquivos de Zoologia, Museu de Zoologia da Universidade de São Paulo, 2011: 42 (1).

Entomologica Fennica, 2013 (24): 1.

Alexonor, Revue française de Lépidoptérologie (Publication trimestrielle), 2011 (24): 8, 2011 (25): 1-4.

Entomofauna, Zeitschrift Für Entomologie, 2013(34): 1-624.

Graellsia, Revista Zoologia. Museo Nacional de Ciencias Naturales. Madrid. CSIC, 2013: 68.

مجله جنگل ایران، نشریه‌ی انجمن جنگلبانی ایران،

۱۳۹۲ (۱): ۵.

■ خبرنامه‌ی مدیریت تلفیقی آفات (IPMnet News) در شماره‌ی ۱۹۴ خود از راه‌اندازی تارنمایی برای شناسایی آفات گیاهی اعم از حشرات، عوامل بیماری‌زا و علف‌های هرز خبر داد. این تارنما با نام "A gateway to pest identification" و به آدرس اینترنتی <http://tinyurl.com/43ts4xj> توسط دانشمندان دانشگاه ایالتی کلرادو طراحی شده و کاربران را قادر می‌سازد تا به سرعت به مجموعه اطلاعات طبقه‌بندی شده براساس نام آفت و یا منطقه‌ی جغرافیایی دسترسی پیدا کنند. (فریبا مظفریان، مؤسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور)

■ اولین شماره‌ی نشریه‌ی علمی- پژوهشی "پژوهش‌های کاربردی در گیاه‌پزشکی" (دانشگاه تبریز) منتشر شد. انجمن حشره‌شناسی ایران، توفیق هرچه بیشتر دست‌اندرکاران این نشریه را آرزو می‌نماید.

شوخی حشره‌شناسی

با نهایت تأسف و اندوه، در روز دوشنبه، ۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۲، آقای مهندس عطاله سبزواری، پیشکسوت فرهیخته‌ی جامعه‌ی حشره‌شناسی ایران، دار فانی را وداع گفتند. انجمن حشره‌شناسی ایران این ضایعه‌ی بزرگ را به خانواده‌ی محترم آن شادروان و جامعه‌ی علمی کشور تسلیت گفته و آمرزش روح آن مرحوم را از درگاه خداوند خواستار است. شرح حال آن عزیز در شماره‌ی ۲۸ خبرنامه‌ی انجمن به چاپ رسیده‌است.

همکاران ما در این شماره

دکتر ابراهیم ابراهیمی، دکتر عزیز خرازی پاکدل.

خبرنامه‌ی انجمن حشره‌شناسی ایران:

دبیر خبرنامه: دکتر فریبا مظفریان

زیر نظر هیأت مدیره‌ی انجمن حشره‌شناسی

ایران

تایپ و صفحه‌آرایی: مهندس تندیس عبدالهی

نشانی: تهران، ابتدای ولنجک، خیابان یمن،

مؤسسه‌ی تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، واحد

۲، ساختمان موزه، انجمن حشره‌شناسی ایران،

صندوق پستی ۳۳۱-۱۹۶۱۵

تلفکس: ۰۲۱-۲۲۴۲۷۰۳۷

تارنما: www.entsociran.ir

